

Реформисти полажу рачуне

Питање је да ли су садашњи ВСС и ДВТ у стању да спроведу налог УСС да у року од 60 дана врати на посао неизабране судије и тужиоце

СЛОБОДАН ИКОНИЋ

Н овог министра правде Николе Селаковића чека тежак и деликатан посао на поправци штете учињене судском систему и међународном угледу Србије после фијаска са актуелном реформом правосуђа и реизбором судија и тужилаца. Пред њим је шанса да покаже да се нова српска политика одриче политичке контроле судског система и да искрено жели независно правосуђе. Од велике помоћи је и одлука Уставног суда Србије (УСС) да усвоји све жалбе неизабраних судија, тужилаца и њихових заменика који су остали без посла у процесу реизбора.

Друштво судија већ му је упутило документ са четири смернице чији је циљ да врати поверење грађана у правосуђе, преваходно у Високи савет судства (ВСС). „Прва се односи на персонално питање. Како би се учврстила сталност судијске функције неопход-

Високи савет је имао обавезу да заузме став и изнесе примедбе и замерке на лоша законска решења, а нико се не сећа да је и једном тако поступио

но је вратити неизабране судије и отклонити онај део закона у коме се прописује да се преиспита први избор судија“, каже Драгана Бољевић, председница Друштва, уз констатацију да би „враћању поверења у ВСС допринело и то да се створи правни оквир за избор нових чланова тог тела, упркос томе што су изабрани прошлог марта на мандат од пет година“.

ЈАКШИЋ Аргументација се налази у сумњивом хапшењу члана ВСС судије Благоја Јакшића, затим у реакцијама после оставке судије Милимира Лукића, и коначно у одлукама УСС којима се поништавају све одлуке ВСС. „Њихов рад је поништен први пут када је промењен закон 2010. године и када им је наложено да преиспитају одлуке, и други пут сада, када је УСС поништио те њихове одлуке. То је потпуно урушавање сваког кредибилитета и легитимитета било ког државног органа“, каже судија Бољевић.

УСТАВНЕ СУДИЈЕ АНУЛИРАЛЕ СУ ОДЛУКЕ
ВИСОКОГ САВЕТА СУДСТВА О РЕИЗБОРУ СУДИЈА

Следећа смерница би била да се, уместо „реизбора реизбора“, оживи дисциплинска одговорност судија и вредновање њиховог рада управо зато да би „систем могао да препознаје оне који не испуњавају услове“. Последња, четврта смерница, Министарству правде је да се направи нова мрежа судова, како би судије, али и судови били равномерније оптерећени.

Судијска асоцијација је већ затражила од чланова ВСС да поднесу оставке како би реформа правосуђа могла да се настави. „Садашњи састав ВСС изгубио је поверење и легитимитет због чега представља брану исправљању грешака које су почињене у досадашњем току реформе, наводе у Друштву судија. У правосудним круговима помиње се чак и могућност колективне оставке изборних чланова ВСС. Снежана Маловић, бивша министарка правде, и Бошко Ристић, бивши председник скупштинског Одбора за правосуђе, нису чланови ВСС-а већ два месеца, од када су пред парламентом положили заклетву као народни посланици. На њихова места долазе министар Селаковић и Петар Петровић. На челу ВСС-а је, по функцији, председница Врховног касационог суда Ната Месаровић.

Да постоји размимоилажење међу члановима ВСС показују и испољена неслагања са званичним

одлукама тог тела. После званичног саопштења у коме се наводи да је „УСС преузео надлежности ВСС-а да бира судије“, уследио је прави мали медијски рат између председнице Нате Месаровић и судије Мирјане Ивић око валидности кворума приликом одлуке о гласању за поменуто саопштење.

АДВОКАТИ Очигледно да председница ВСС не прихвата критике и сугестије за оставку. Видело се то још приликом њеног коментара одлука УСС када је изјавила да су Устав из 2006. године и правосудни закони које је доносила власт узрок проблема у поступку општег избора судија и да су она и чланови ВСС само спроводили те законе. Не треба ићи на злурада историјска подсећања о „само извршавању“, већ подсетити да су ВСС и председница Месаровић свих ових година имали обавезу да заузму став и изнесу професионалне примедбе и замерке на лоша законска решења. Нико се не сећа да су иједном тако поступили.

НЕПРОФЕСИОНАЛНОСТ

Уставни суд Србије је констатовао да у раду и одлучивању ВСС по приговорима неизабраних судија нису биле испуњене претпоставке принципа о непристрасности суда и права на правично суђење. Чланови из првог састава ВСС, не само да нису имали право учествовати, већ нису имали право ни чинити кворум у раду и при одлучивању у поступку преиспитивања властитих одлука. У раду ВСС није био заступљен принцип контрадикторности, нити се поштовало право на образложење одлука које је доносио.

Слично се дешава и са тужоцима. И њихова асоцијација је поставила питање одговорности председника и појединих чланова Државног већа тужилаца (ДВТ). Њихов и законски положај је много тежи него судијски, јер слове за самосталан а не и независан орган. Наиме, републичког и све остале тужоце предлаже Влада Србије а бира Скупштина Србије, чега није било ни у време Јосипа Броза и Слободана Милошевића, док ДВТ бира само њихове заменике.

Питање је да ли су садашњи састави ВСС и ДВТ у стању да спроведу налог УСС да у року од 60 дана од пријема његове одлуке врати на посао неизабране судије и тужоце.

Треба напоменути да се, рецимо, неће свих 600 судија заиста вратити у суднице. Многи од њих су, чекајући одлуке ВСС-а, отворили адвокатске канцеларије и може се очекивати да један број њих неће желети да се врати у правосуђе. Такође, много од бивших неизабраних судија у међувремену је испунило услов за пензију, па им због тога мора престати судијска дужност. Биће и појединаца чија ће се нестручност, неспособност или недостојност утврђивати у редовном законском поступку за разрешење.

Све је то огроман посао за садашњи ВСС, који није успео да издржи ни пола године у сталном саставу и коме је поступак преиспитивања одлука из општег избора судија био очигледно толико компликован да је трајао 11 и по месеци и на крају био поништен одлуком Уставног суда Србије. ■